

גבושלים, 23.11.43

שיחה עם ר' יוסף וייץ

דוד חורן מבקש עזרת הקה"ל למעלה החמשה בעבודות הכשרת קרקע, כדי שיוכלו לסדר קבוצת נוער בה, קבוצה השלימה תכנית של סידור ארבע קבוצות בסביבות ירושלים. המדובר על עבודה ל-3,000 לא"י בערך במשך השנה.

יוסף וייץ הדבר סעון עיון בקק"ל יחד עם ב"כ מעלה החמשה, אך מדוע לא יחשוב הנוער על עבודת כיבוש, כא"מ בחשבון לכך ששח אחר על יד בית לחם, 400 דונם, בית ובור פים במקום, אפשר לתחזיק שם כ-30 איש; מקום אחד ליד כפר עציון, שטח של 130 דונם וכית כנוי על שטח זה, ולא רחוק מהבית כמה אלפים דונם, ובדרך למצפה, 5 ק"מ מירושלים. מדובר על הכשרת קרקע, בנין דרכים, אין כאן שאלות משקיות מיוחדות, אלא רק אדמיניסטרציה טובה, מבחינה התישבותית אין לדעת מתי יגיע תורם, אבל יש לעשות טאמפנים לכיבוש האדמה.

דוד חורן: גם זה חשוב לנו מאד, אבל חיינו רוצים להשלים את סידור ארבע הקבוצות, בקבל הצעתך ונצא גם לראות מקומות אלה. (דוד חורן עוזב).

דוד בן-גוריון: אני רוצה שני דברים: א) האם אפשר לחקים שורה של נקודות חדשות בריום ובצפון; ב) ענין עקבה, לא העיירה, אלא השטח סביב המפרץ, האם אפשר לרכוש שם 2-3 מיליונים דונם ולעשות דבר מה.

יוסף וייץ: ענין עקבה נמצא עתה בעיבור ובטיפול, בקרוב יהיה מסוכם דו"ח על השטח, סיכו השוואגראפי, הרכב הקרקע, חזקה, בעלות, והבעלות שם שונה מאשר בכל הארץ.

רביג: אדמת עסלוג' שייכת למישהו?

י"ו: על כל הנצב יש בעלות כרורה, אלא אין סמרי אחוזה, אלא היא

נרשמת בסמרי המסים של השייך. האדמה מחולקת לשבטים ויש א

גבולות כרורים ומסוימים ביניהם, בכל שכס האדמה מחולקת לבתי-אב (חפולות) ואח"כ למשפחות, הכל שם מפורז, וכל אחד יודע חלקו, אם זה עשרות דונאמים או מאות, בעלי אלטי דונאמים אין שם. בעסלוג' ריכזנו לצט-לאס

24,000 דונם. אנחנו היינו קונים על ידי זה שהיינו מסדרים ספת המקום, מחתימים את השכנים, רושמים בסמרי השייך, ואח"כ נותנים המפה לבדיקה לסורוויי, מעבירים זה בסאבו על שם הערבי, ואח"כ מסדרים הקניה הרשמית,

כאז הוסיף החוק אנחנו מסדרים את הפרוצידורה עד השאבו, השייך רוסם
בספריו שהאדמה עברה לקקל ומשלמים חסמים, אך הדוקומנט העיזרי הוא
שאנחנו יושבים על הקרקע.

בעלות זו היא עד קו מסוים, הנקרא גם יקו נשק, שמעבר לו
יותר לבידואים לשאת נשק, שם האדמה מחולקת לשכטים, שיש לו רשות לרעות
את צאנו מנקודה זו עד נקודה אחרת, ועכשיו סכררים שאלה זו.
דבאי: כמה יעלה לנו אם נרצה להעלות לסם 1,000 איש, בקנה חצי מיליון
דונם, ויחיו הם ככידואים, כי גם הכידואי יש לו קיבה, גם
הוא צריך לאכול, גם זו יכולה להיות התישבות, ולא רק זו הסקובלת כאילו
ניתנה על ידי משה מסיני.

י"ו: לבי עד למחשבה זו.

דבאי: אולי לא נשלם לשבט כפוזמבים, אלא נתחייב להמציא לו אוכל
כל שנה - זה להם דבר גדול, נצייג את הבחורים שיוכלו להיות
לפחות ככידואים, אם לא טוב מהם.

י"ו: הכידואים חיים פחאסאלה בלי מים, הוא תולך אחת ל-4-5 ימים
מרחק של 15 ק"מ ומביא לו שתי ג'רות מים, פ"גבולות" הולכים
אל הבאר הערבית הראשונה וקונים מים, פסלחים גרוש השח, החובלה עולה
2 גרושים השח, יושבים שם 15 איש ונחוצים להם מטר מעוקב מים בכל יום,
וזה עולה כ-40 לא"י לחודש, דברתי אתם בסאלה זו, אבל האם אנחנו יכולים
להביא אותם להתנוונות?

דבאי: אין לעשות דברים שיביאו אותם להתנוונות בושנית.

י"ו: יש עכשיו כמה בקורות הבאות בחשבון להתייחסות:

1. האזלה - כ-8,000 דונם, זה נמצא בין באר-שבע ועמלוג, מים
יביאו מעמלוג במרחק 11 ק"מ.
2. מאצוז - 4,000-5,000 דונם, 10 ק"מ מבית אשל, מים יביאו משם.
3. מדבח - כ-3,000 דונם, אשר לקנות ארסה נוספת, מים צריך להביא מבית-
אשל כ-20 ק"מ.
4. ביר זאבאלה - כ-14 ק"מ מכאר-שבע, יש מה באר מים לערבים.

ויש עוד מקומות אחרים בסביבה זו.

דבאי: אותי מעניינת אותן הנקודות המביאות אותי קרוב יותר לעקבה.

אני מחכה לקבל אחר שלושה שבועות דו"ח שלך על הבעלות, על
סכום הכסף הנחוצ, אני אבררשאלת האנשים, ואז נפעל.

י"ו: כנודע לצפון מדובר על סביבת צפת, מירון, ביריה, ואנחנו
חושבים שעוד החורף נוכל להעלות 2-3 נקודות. בג'ידין
בסביבת תרשיחה יש 3,000 דונם, 2-3 ק"מ מהכביש, שה מבצר הרום של

הצלבנים שאפשר לתקנו. יש לעיין בענין מקיעין, אנחנו רוכשים את האדמה והבתים, בכפר יושבים דרוזים, מוסלמים ונוצרים, ואנחנו יכולים עולי להכניס לשם 15-20 בחורים שיעבדו את האדמות, יעסקו בירקות, שב יש מים. בקרש אנחנו רוצים להקים בקורה על הגבעה, יש לנו שם כ-4,000 דונם, שהם בידי אריסים והצבא.

ועתה לאו דווקא לעניני הקהקיל - עוד לפני כשלוש שנים דברתי על ענין העברת אוכלוסיה, אני אחד מהמאמינים שברצון או שלא ברצון נצטרך להזקק לענין זה. אני אומר זאת מתוך הכרת הארץ ונכיון ~~עבודתי~~ עבודתי. יש כמה דברים שהביאוני לידי הכרה שלא נוכל לה להיות יחד עם הערבים, הם יצרו את צעדינו, ילורתם רבה, הם מסתעקים במועט. אני יודע הקשיים מבחינה מוכרית, מעשית, פוליטית, אך עלינו ללמוד סאלה זו שה ובארצות הסמוכות, לבדוק את מי אפשר להעביר, לאן אפשר להעביר את אלה ולאן אחרים; עלינו להיות מוכנים באם תהיה גם האפשרות הקטנה ביותר לפעול. ב) ייתכן שנוכל להפעיל אזורים, שבטים פטוימים להעביר. לרעתי אפשר לשנות את כל עמק בית שאן, גם את סביבות החולה, בעטה העבודה חוליות-חוליות, טבעות-טבעות ואחייק תתחווה שרשת שלמה. אמרו לי אז שאני מדבר על דברים שאין להעלותם על הדעת. אך הובטח לי לעיין בדבר, אבל לצו לצערי לא יצא מזה ולא כלום.

מצאתי לחובתי לעשות משהו, בקיץ 1942 הלכתי לסוריה, הלכתי יחד עם בחבני לבקר את ג'יזירה, הייתי שם שבוע ולסרתי משהו, לאחר שנה הלכתי עם מוסחים מהאוגיברסיטה לעבר הירדן וראיתי שם את הדברים. זו היא אחת התכניות, דברתי גם על הכנות בשנים הארץ, בשנה האחרונה הסודר משהו, אני מטפל בעניני חקרקע, צריכה להיות ~~א~~ שיבה כדי לקבוע את קווי הדוהיה.

דב"ג: תן לי הצעת אנשים ואעניין בדבר. אין לדבר על טראנספיר סתם, בא כחשבון טראנספיר אזורי ושטני, יש קבוצות שאפשר להעביר אותן, צריך לבדוק את הדברים שה, הסצב בארצות הסמוכות, הייתי שולח אותם לסוריה ולא לעבר הירדן, זה נצטרך לעצמנו. יעמוד הוא כמצב הקטאון בו הוא נמצא כבר עשרות שנים, לא נתחיל לשלוח לשם ערבים פאיי, כדי שתהווה שם תמימה.

תן לי רשימת אנשים מסוגלים לעבודה, תקום וערה, ויהיה גם תקציב לכן.

י"ו: עשיתי קצת עבודת הכנה ע"י הערכת רכוש הערבים (השכלא מצורפת).

דב"ג: ועתה לי דבר אליך – שמעתי אתמול ברדיו על עיר חגנים או גני-ערים, ואם המדובר הוא על אדמות משרץ אבו-זבורה, הרי ארסה זו נחוצה לנו למרכז דייג גיול, לפי החוק שם נמל, ואין לנו צורך לפנות לכפסלה הארץ בענין רשיון להקמת נמל דייגים, כי תהיינה לנו עוד רי צרות אתה, שם נחוצה גם תעשיה לצרכי הדייג, וזה המקום היהירי הסתאים לכך, ואל יספסרו בו, ואין לדבר על הקונצסיה של הטאליק, כי זה המקום המוכר כבר, כפי שאמרתי, כנמלעל פי החוק. אין כל ערך תוליסוי משקי לתכניות עיר גנים במקום זה דווקא.

=====